

de virtuozitate, pentru a realiza echilibrul necesar între glumă și seriozitate? Sprijinindu-se pe o mină de actori buni, care au arătat înțelegere față de nuanțele cele mai fine ale psihologiei eroilor, regizorul Valeriu Moisesescu a reușit să valorifice liniile de forță ale conflictului, să releve fondul real al problematicei, fără a sacrifici umorul elegant al autorului. Ritmul spectacolului e viu, poantele se succed organic, fără îngroșări, pe scenă este păstrată o voioșie molipsitoare, fără stridențe. Regizorul a situat în primul plan munca cu actorii. Conlucrarea lui cu cvartetul actoresc a fost inspirată, sensibilă, de așa natură încât imaginea scenică, obținută prin transpunerea textului și potențarea maximă a intențiilor lui, prin justa distribuie a accentelor, a dat un spectacol în primul rînd armonios, unitar, realizat în spirit de echipă. Toți actorii s-au arătat dispuși să onoreze polița dramaturgului. Importantă a fost, în primul rînd, contribuția lui Octavian Cotescu, care a realizat în rolul lui Cristofor o creație valoroasă. Actorul a dozat efectele comice, cu permanent subtext de autoironie, totul în limitele îngăduite de

o întruchipare veridică. Cotescu ne-a oferit încă o dată prilejul de a urmări jocul său cuceritor prin umor și dezinvoltură, prin inventivitate și simț al parodiei. Marcela Rusu a făcut în rolul de două ipostaze Anca-Ema o demonstrație de virtuozitate actricească, delimitînd inteligent și cu precizie, spontan, cu farmec, cele două imagini ale personajului. Cu totul remarcabilă, plină de savoare comică, este compoziția actriței Beate Fredanov, în rolul Secretarei. Interpreta a îmbogățit cu nenumărate detalii comice expresive imaginea acestui personaj pitoresc, impunîndu-l pe drept în rîndul protagoniștilor. G. Mărutză, în rolul zelosului cercetător de limbă malgașă Valeriu Stambuliu, a compus un tip încîntător prin precizia maniilor, de o naivitate înduioșătoare. Nu ne-a mulțumit decolul lui Trică Ciocîrdel, ostentativ și pretențios, neconstituind un cadru adecvat atmosferei cerute de text.

Spectacolul Teatrului „Lucia Sturdza Bulandra” aduce în peisajul variat al actualei stagiuni o culoare tonică și optimistă.

Valeria Ducea

TEATRUL EVREIESC DE STAT

SPECTACOL EXPERIMENTAL DE PANTOMIMĂ ȘI DANS

Deși mergînd pe direcții divergente, în scopurile lor expresive — una, o artă a mișcării pure, cealaltă, o artă imitativă prin excelență —, comunitatea mijloacelor artistice oferite de corpul omenesc în mișcare a creat baza de conținut pentru aducerea laolaltă, în același spectacol, de artei dansatoarei Miriam Răducanu și a mimului Felix Caroly.

Sub semnul „artei mișcării”, a culturii posibilităților estetice, descoperite în dinamica armonioasă a mișcării umane, primul spectacol experimental al Teatrului Evreiesc de Stat a constituit o originală prezență în peisajul artei noastre scenice, a deschis orizon-

tul unor preocupări de artă, foarte puțin prezente la noi. Și acesta a fost, fără îndoială, unul dintre argumentele care au contribuit la călduroasa primire făcută spectacolului.

Miriam Răducanu își concepe coregrafia pornind de la descifrarea sensului emotiv, de la analiza desfășurării discursului muzical. Ea nu dezvoltă un program literar, o fabulă pentru dansul său. Fiecare număr e o suită de mișcări ce vor să exprime prin ele însele dominantă afectivă a momentului, evoluția acesteia. Dramatism contorsionat (în *Păsări de noapte* pe muzică de Artie Shaw) și exuberanță debordantă (în *„Fata și soarele”* pe muzică execu-

tată de Modern Jazz Quartet) — între aceste două coordonate de sentiment se înscrie evoluția dansatoarei. Mișcarea, fiecare schimbare de atitudine a corpului, dar și a privirii (Miriam Răducanu nu subliniază sensuri prin variație de mască, ci doar prin ceea ce lasă privirea să transpară din trăirile artistei), conține elementul expresiv într-o formă sublimată, rafinată artistic. Selecția de înaltă cultură și gust artistic a muzicii, ce se adresează cu precădere compozitorilor moderni (Ellington, Villa Lobos, Shaw, Messiaen, Nina Cassian), dar și lui Vivaldi, la care artista găsește un suport mai adecvat pentru maniera sa de dans, este susținută de o egală cultură a mișcării. Aceasta transpare în fiecare moment creat de artistă.

Ceea ce surprinde de la început în pantomimele interpretate de Caroly este înalta tehnicitate a execuției. Bucăți clasice, de mare virtuozitate, ca *Fringhia*, *Fluturi* (după Debureau), *Dușul* (după Marceau), sînt adevărate demonstrații de măiestrie. Mișcarea și masca lui Caroly dezvoltă programul sintetic al numărului, sugerează, imitînd și esențializînd gestul uman, uimesc prin plasticitatea evocării. Generalizarea de valoare artistică și deplină adeziune a spectatorului le cucerește mimul cu *Scara vieții* (tot după Debureau). Transformările eroului — omul și vîrstele sale — sînt emoționant sugerate. Detaliul pantomimic conține un dramatism pe care mersul permanent, accentele dur marcate îl subliniază, dînd o valoare aproape tragică sfîrșitului dureros — moartea. Cele două pantomime originale — *Rică, fante de obor*, după Miron Radu Paraschivescu, și *Mitică la întîlnire* — marchează căutările înnoitoare ale mimului. Calea aleasă de Caroly, aceea de a crea portrete pornind de la tipuri bine definite literare (și acolo unde intenția aceasta e mai netă, în cazul poeziei lui M.R. Paraschivescu, și rezultatul e mai valoros), poate aduce rezolvări deosebite. E calea pe care se afirmă arta marilor mimi, care-și creează un erou și îl

impun publicului prin dezvoltări pantomimice adecvate. Ca notă originală, proprie lui Caroly, și care merită valorificată pe mai departe, notăm dramatismul dureros, stăpînit, pe care știe să-l redea și care și-a găsit expresia cea mai fericită în *Rică, fante de obor*.

Desfășurarea unei manifestări artistice ca aceasta, sub egida unui teatru, reamintește actorilor datoria de a-și cultiva corpul, mișcarea acestuia, prelînd euritmiei și pantomimei, de care întotdeauna arta actorului a fost legată, toate datele ce pot contribui la realizarea de actor „total”, pe care teatrul modern îl solicită.

Spectacolul de la T.E.S. are însă și o altă semnificație. Artă scenică de azi nu înseamnă numai reprezentarea marilor desfășurări actricești și regizorale,

Dansatoarea Miriam Răducanu în „Fata și soarele”
(muzica „Modern Jazz Quartet”)

Carol Marcovici recitând „Noapte bucureșteană”
de Mihai Dragomir

dar și prezența unică a artistului care stăpânește scena și sala. Dacă, în domeniul muzicii, formula-recital e o realitate de mult împămîntenită, în arta scenică o întîlnim mai rar, dacă nu rarissim. Evoluțiile dansatoarei Miriam Răducanu și mimului Felix Carolu sînt momente de artă autentică, deplin cizelate, de înaltă ținută artistică originală. Ele afirmă personalitatea unor artiști ce știu ce să ceară de la arta lor și care sînt astăzi departe de etapa simplului experiment. Îmbogățite cu numere noi, curajoase și personale (în special, în domeniul pantomimei), programele prezentate pot deveni recitaluri independente. Atunci, ele se vor putea dispensa și de cadrul străin ce le-a însoțit în spectacolul de la T.E.S. — poezia, bine selecționată, dar poate insuficient susținută scenic (recitatori: Eva Pătrășcanu și C. Marcovici) și fără vădite afinități de conținut cu arta celor doi creatori.

B. T. Rîpeanu

„Un duel” — versuri de G. Topîrceanu, în interpretarea Evei Pătrășcanu